

# PRODAJA POMORSKOG PLOVNOG OBJEKTA

## »PENDENTE LITE«

### 1 --UVOD

U sporovima plovidbenog prava, a naročito kada je u cilju osiguranje tražbina vjerovnika određena privremena mjera zaustavljanja broda, događa se često da brod stoji ne samo mjesecima, nego i godinama. Slično se događa i kod sudske prodaje broda u ovršnom postupku. Logično je da takav »boravak« košta i da se vrijednost broda smanjuje.<sup>1</sup> Brod gubi vrijednost skokovito i to velikim skokom, jer kada brodu prestane važiti klasa, klasu nije jednostavno ponovno dobiti, brod ne može biti adekvatno osiguran, ne može biti tegljen, ne može legalno ploviti, brod je "pigra masa" itd. Brod samo košta, stvara troškove, gubi na vrijednosti i sudbina ga često gura prema "rezalištu", a niti to nije jednostavno organizirati<sup>2</sup>. Brod može postati i rizik za onečišćenje luke, sidrišta, okoline i sl. Posada na brodu može postati socijalni problem. Ovršni postupak je vrlo dugačak a nakon pravomoćnosti rješenja o prodaji broda i dražbe su često dugotrajne i neuspješne.<sup>3</sup> Sukladno Pomorskom zakoniku, koji uređuje ovršnu prodaju broda, razdioba kupovnine

provodi se na način da se troškovi nastali u postupku prodaje namiruju prije tražbina samih vjerovnika, čak i prije tražbina osiguranih privilegijima,<sup>4</sup> čime se smanjuje iznos za raspodjelu. Često se ne uspiju u cijelosti namiriti tražbine svih vjerovnika, a osobito je rijedak slučaj da nakon namirenja vjerovnika preostane dio kupovnine koji bi se vratio dužniku, odnosno vlasniku broda.

Da se izbjegne čekanje na ovrhu, dražbu i namirenje u mnogim zemljama postoji mogućnost odnosno rješenje putem prodaje broda koja je poznata pod nazivom prodaja „*pendente lite*“, odnosno prodaja koja se provodi dok još nije okončan postupak u kojem sud treba meritorno odlučiti o postojanju tražbine koja bi se imala namiriti iz postignute prodajne cijene.<sup>5</sup> Štoviše, ta je prodaja moguća ne samo kada postoji odluka suda ali ona

---

<sup>1</sup> Ostavljam po strani oscilacije brodskog tržišta. Troškovi o kojima je riječ mogli bi, primjerice, biti troškovi veza, obavezna posada (čuvari) ili posada koja nema novca vratiti se kućama, odnošenje smeća s broda, agentski troškovi i provizije, premije osiguranja itd. (dovoljno je pogledati jedan agentski obračun broda). Oscilacije tržišta mogu biti ogromne.

<sup>2</sup> Brod treba dobiti specijalne dozvole, posebna osiguranja, (kasko i odgovornosti), dozvolu za tegljenje, postoji problem posade, itd. Osim toga i tegljenje, vraćanje posade itd. koštaju i smanjuje se vrijednost.

<sup>3</sup> Pogotovo u vrijeme gospodarske krize. Pomorsko tržište je fleksibilno i procjene vrijednosti broda nisu sigurne jer i procjena ovisi o stanju na tržištu.

<sup>4</sup> Pomorski zakonik, Narodne novine 181/04, 76/07, 146/08. Odredbe o ovrsi i osiguranju na brodu i teretu sadržane su u čl. 841.-965.

<sup>5</sup> Odluka o prodaji broda *pendente lite* ne smije se miješati s izrazom „*lis pendens*“ jer su njihova značenja različita. „*Pendente lite*“ predstavlja odluku suda za razliku od *lis pendens* koji označuje pravni odnos koji se utemeljuje

još nije pravomoćna, odnosno ovršna, nego čak i kada još nema nikakve odluke suda o meritumu stvari<sup>6</sup>. Osobito je to slučaj nakon određivanja privremene mjere zaustavljanja broda. Ovlast suda da odredi prodaju broda „*pendente lite*“ potvrđena je u stranoj, osobito engleskoj, doktrini i sudskoj praksi.<sup>7</sup> Praktički, najčešće, kada je brod zaustavljen i protivniku osiguranja dostavljeno rješenje o zaustavljanju, predlagatelj osiguranja može zatražiti prodaju „*pendente lite*“. Naravno, pretpostavke za određivanje privremene mjere lakše je ispuniti od onih za određivanje prethodnih mjera, odnosno ovrhe.

*„It is common in England especially in mortgage enforcement actions, for vessels to be sold „pendente lite“ (i.e. before judgment is given on the merits of the claim): The court’s jurisdiction derives from RSC Order 29 rule 4. The leading case is Mytro /1977/ 1 Lloyd’s Rep 243. The approach of the courts is as follows. When a vessel is arrested in respect of a claim, it is the responsibility of the shipowner to provide security for the claim so that the vessel may then be released from arrest. If a shipowner is unable provide security, that inability will be regarded prima facie as tending to show that the shipowner is insolvent and likely to be unable to pay for vessel’s continuing outgoings (such as port charges, insurance and watchmen). If the shipowner cannot or does not pay the vessel’s outgoings, the vessel will be regarded as a wasting asset and, upon application by the plaintiff, an order will usually be given that*

---

između tužitelja, tuženika i suda dostavom tužbe, odnosno protutužbe i tim trenutkom parnica počinje teći.

<sup>6</sup> Kao na pr. pravomoćna odluka u postupku za opravdanje privremene mjere (Pomorski zakonik čl.958)

<sup>7</sup> Roger Heward, Judicial sales of vessel and priority claims, England and Wales, p.2.2.; Kelner, E.P., *Pendente lite Sale, Why Sit Back and Watch a Sinking Ship?*, dostupno na: [http://www.hillwallack.com/web-content/news/article\\_v19n1\\_07.html](http://www.hillwallack.com/web-content/news/article_v19n1_07.html), (posjećeno 28. lipnja 2009.) U pogledu sudske prakse. Vidi i „The Mytro, (1977) 2 Lloyd's Rep. 243, p. 269, The Gulf Ventuire (1985) 1 Lloyd's Rep. p. 131, The Emre II (1989) Lloyd's Rep. p. 182.

**R. Kina. vidi :**

[http://www.wiselinklaw.com/show\\_jdal.asp?newsid=256&aa=Maritime%20Law20](http://www.wiselinklaw.com/show_jdal.asp?newsid=256&aa=Maritime%20Law20).

„Is it possible to have a ship sold *pendente lite*; if so how long does it take?“

“Where the respondent fails to provide security within one month, and it is not appropriate to keep the ship under arrest, the claimants, having brought an action or applied for arbitration, may file an application for sale of a ship *pendente lite* with the maritime court. The maritime court shall, after the receipt of a written application for sale of a ship, examine the application and make an order to allow or disallow the sale. Usually, it will take about two months for a forced sale of the ship.”

**Engleska, vidi :**

<http://www.shiparrested.com/ship-arrest-in-england-and-wales-by-la-marine-part-2.html>

<http://www.lloydsmaritimeacademy.com/lma/product/1249991319515/ship-arrest/overview.htm>

Usp. čl. 288. i 296., odn. 298. Ovršnog zakona.

*it be sold „pendente lite“. The plaintiff should demonstrate to the court that he has a claim which is likely to succeed. Most mortgage claims fall into that category. When a writ in rem is served upon a vessel the defendant shipowner has 14 days in which to enter an acknowledgement of service. As soon as an acknowledgement has been entered, the plaintiff may apply for sale „pendente lite“. Notice of the application must be given to the defendant shipowner. If no acknowledgement is entered within 14 days, the plaintiff may thereafter apply for a sale order without giving notice to the defendant.“<sup>8</sup>*

Slučaj i spor glede broda "The Myrto"<sup>9</sup> smatra se kao vodeći judikat, presedan, glede instituta „pendente lite“, pa se kasnije odluke pozivaju često na izreku iz te odluke.

U predmetu *Marinis Ship Suppliers (Pty) Ltd v The 'Ionian Mariner'*<sup>10</sup> vlasnik je isticao i prigovarao da sud ne bi smio dozvoliti prodaju „pendente lite“ jer je dužnik/vlasnik već potrošio velik iznos da se brod sačuva i da posada sudjeluje u čuvanju broda i isticao da nije napustio brod. Nadalje je isticao da mora postojati konkretan dokaz da brod gubi na vrijednosti, da gubi na kvaliteti i slično. Ovi prigovori odbačeni su od strane suda sa obrazloženjem da je :

*"...inevitable that there would be some deterioration in condition and that in the absence of evidence of a rising market value for this type of ship, an inference could be drawn that there would be depreciation merely by the passage of time, even with full and adequate maintenance. The Court applied the principal identified by Brandon J in The Myrto [1977] 2 Lloyd's Rep 243«."*

Doktrina ipak smatra da je vrlo važno da sud kritički ocijeni zahtjev za prodaju „pendente lite“ ako protivna stranka aktivno sudjeluje u postupku (za razliku ako protivna stranka mlako sudjeluje) ili ako uopće ne sudjeluje u postupku, ako je dakle stvarno ili praktički napustila brod.

Australski sud je sudio :

<sup>8</sup> Roger Heward, *Judicial sales of vessel and priority claims, ENGLAND AND WALES : „2.2. Sale pendente lite“* . Napominje se da bi iz ovog citata proizilazilo da PRIMA FACIE a). činjenica da nije dato zsiguranje od strane protivnika osiguranja, to predstavlja dokaz u pravcu insolventnosti, b). vjerojatnost da neće biti u stanju plaćati daljne troškove ( kao vez, premije osiguranja, čuvare, posadu, itd., te c). ako se obistini navedeno pod a). i b). brod se smatra kao imovina koja stvara nepotrebne troškove, što sve ukazuje na korisnost prodaje "pendente lite".

<sup>9</sup> *The Myrto (1977) 2 Lloyd's Rp 243.* (sudac Brandon). Preporučujem također uvid u predmet *Martha II, 1996*, o kojoj je dat kratki pregled na internet stranici [www.mlauz.org/docs/99journal\\_3.html](http://www.mlauz.org/docs/99journal_3.html).

<sup>10</sup> Unreported: Federal Court of Australia VG553 of 1995, Ryan, J.

<sup>11</sup> Slobodni prijevod: ...neizbježno je da će biti izvjesno pogoršanje stanja i da nepostojanje podatka o tome da se uzdiže tržišna cijena za ovakav tip brodova, vodi k zaključku da će nastati sniženje vrijednosti samom činjenicom proteka vremena, čak i onda ako se provodi potpuno i odgovarajuće održavanje. Sud je primjenio princip utvrđen po sucu Brandon u predmetu „The Myrto [1977.] 2 Lloyd's Rp 243.

*“The Plaintiff’s application for appraisal of the ship »Aleksandr Ksenofontov« is granted and its application for sale of the ship pendente lite is adjourned for further hearing.”<sup>12</sup>*

U jednom predmetu sud je naveo :

*“This was an application by the Crown for leave to sell the Defendant vessel pendente lite. The application was granted on the grounds that the costs of maintaining the vessel amounted to over \$500,000 and the ongoing cost was \$60,000 per year. Further, there was evidence the vessel was deteriorating in value and its classification certificate would soon expire.”<sup>13</sup>*

U drugom slučaju sud je prihvatio da postoji mogućnost štete od opasnog tereta na brodu kao razlog za prodaju “pendente lite”.<sup>14</sup>

Vrhovni sud u Južnoj Africi je sudio:

*THE SUPREME COURT OF APPEAL OF SOUTH AFRICA; MV Spirit of Namibia [2006] SCA 86 RSA; SCOTT JA :*

*“.....the length of time a vessel is likely to be detained and the costs involved in maintaining the vessel are often decisive in determining whether a sale pendente lite should be ordered. Thus in the Myrto [1977] 2 Lloyd’s Rep 243 (QB Adm Ct) Brandon J at 260 considered that an anticipated delay of a further 18 months (the vessel had already been under arrest for three months) and the costs involved in maintaining the vessel during that period justified a sale pendente lite. The learned judge characterised an argument resisting the sale in such circumstances as lacking reality. A similar approach was adopted in the Gulf Venture [1985] 1 Lloyd’s Rep 131 (QB Adm Ct).“*

Strana judikatura i doktrina primjenjuje princip prodaje „pendente lite“ i tada kada nema odredbi o tome za brodove, izvodeći taj princip iz ostalih zakona gdje je takav princip određen.<sup>15</sup> Doktrina smatra da se prodaja broda „pendente lite“ može provesti i sporazumom stranaka.<sup>16</sup>

<sup>12</sup> CIV 2006 404 4167. Ovakova odluka znači da je podnesen prijedlog za prodaju „pendente lite“ i određuje se procjena vrijednosti broda, ali odluka za „pendente lite“ je ostavljena zakasnije.

<sup>13</sup> Mario Neves et.al. v. The "Kristina Logos" et.al., (January 16, 1997) No.T-1041-95 (F.C.T.D.). Specificirana su : a).do sada nastali troškovi su 500.000.- b).troškovi broda za boravak su 60.000 godišnje, c). postoje podaci da brod gubi na vrijednosti i g). da će brod skoro izgubiti klasu.

<sup>14</sup> The Court noted that a sale pendente lite could be ordered "for good reason". The Court found good reason in the fact that the "Nel" was loaded with sulfur, a cargo that is notorious for causing corrosion damage. The Court therefore approved the sale.The Governor and Company of the Bank of Scotland-v-The "Nel" (December 9, 1997) No. T-2416-97 (F.C.T.D.)

<sup>15</sup> Često takove odredbe postoje, kako u slučaju razvoda braka, određivanja izdržavanja djece, privremenih mjera (arrest), prethodnih mjera i sl.

<sup>16</sup> Nije jasno niti sigurno da li sud može po službenoj dužnosti prodati brod „pendente lite“. Polazeći od stajališta da se svi moraju brinuti da se šteta smanji, mogao bi i sud po službenoj dužnosti provesti prodaju „pendente lite“ čime bi se u izvjesnim situacijama razrješilo neizvjesno stanje. Vidi na pr. dikciju u Pomorskom Zakoniku čl.947.st.1.

Slučaj i spor glede broda "The Myrto"<sup>17</sup> smatra se kao vodeći judikat, presedan, glede instituta „pendente lite“, pa se kasnije odluke pozivaju često na izreku iz te odluke.

Postavlja se pitanje ima li u našem pravu zakonske mogućnosti ubrzati prodaju broda u postupku, kako bi se smanjili troškovi prodaje i ishodio što viši "neto" iznos od prodaje koji, nakon odbitka troškova preostaje vjerovnicima za namirenje (i eventualni ostatak za povrat ovršeniku), da li je to ispravno i opravdano i da li je moguće primijeniti institut prodaje „pendente lite“?

Upravo zbog navedenog, brža prodaja broda u interesu je svih sudionika postupka.

Prema našem pravu, uključujući i Pomorski zakonik i Ovršni zakon, takva mogućnost nije izričito predviđena. Čini se mogućim međutim da se iz odredbi nekih zakona može zaključiti da bi prodaja „pendente lite“ bila moguća.

QUOTE Provođenje prodaje „pendente lite“ i nije uvijek jednostavno, što je vidljivo i iz judikature a i iz odredaba koje postoje u nekim pravnim sistemima.

Treba zamisliti situacije u kojima mogu postojati mnogobrojni odnosi kao na pr.:

- I. Brod može biti zaustavljen privremenom mjerom, a teret nije zaustavljen,
- II. teret može biti zaustavljen privremenom mjerom, a brod nije
- III. može biti da niti brod niti teret nisu zaustavljeni a za brod se nitko ne brine ili za teret se nitko ne brine
- IV. može biti da je i brod i teret pod privremenom mjerom (arrestom) od strane ili vlasnika, prodavatelja, primatelja – imatelja teretnice itd.
- V. hipoteka/mortgage na brodu
- VI. više hipoteka
- VII. pod/hipoteka(mortgage)
- VIII. privilegiji zakonski( eventualno ugovorni ??)
- IX. teret (postupak za „pendente lite“) može biti u ukrcajnoj luci, među-luci, iskrcajnoj luci, kao i skupne varijante
- X. brod može biti zaustavljen u državi u kojoj je i upisan i u kojoj nije upisan
- XI. eventualno zaustavljen sister-ship
- XII. brod može biti u raznim vrstama chartera i/ili sub-chartera, time chartera i sl.

Mogu se ali pojaviti i mnoge druge kombinacije.

Očito je da sud mora na neki način riješiti sva ta moguća pitanja, dakle i čuvanje objekta, dužnosti, očuvanje prava, odluke kroz vrijeme postupka do okončanja, kontrolu izvršavanja određenih prava i dužnosti itd. Sud jednostavno nema mogućnosti da se sam bavi sa svim tim detaljima ako i kada odobri prodaju „pendente lite“.

Ako je brod ili teret ili oboje zaustavljeno, očito je da mora biti imenovana jedna osoba koja će sve provoditi i koja mora imati pravo odlučivati unutar zakona, koja ima ovlasti za provođenje odredbi suda sadržanih u imenovanju i imati vlastite inicijative.

## 2 --OVRŠNI ZAKON ČL. 140 I ČL. 40.

U kontekstu našeg prava, slučajevi gdje bi najčešće moglo doći do potrebe za prodajom »pendente lite« su slučajevi kao kod :

<sup>17</sup> The Myrto (1977) 2 Lloyd's Rp 243. (sudac Brandon). Preporučujem također uvid u predmet Martha II, 1996, o kojoj je dat kratki pregled na internet stranici [www.mlaauz.org/docs/99journal\\_3.html](http://www.mlaauz.org/docs/99journal_3.html).

A). privremene mjere zaustavljanja

B). ovrhe u kojem slučaju se također radi o privremenoj mjeri, koja traje od momenta odluke o postupku ovrhe do okončanja dražbenog postupka, kao što to odlučuje odredba Pomorskog Zakonika čl. 860.st.1.toč.1.,

C). prethodne mjere,

D). eventualno u slučaju „napuštenog broda“, što se očituje na pr. troškova veza, čuvanja, neplaćanju posade i prehrane posade, neplaćanje agenta, špeditera i sl., nebrige za teret, neplaćanje prema dobavljačima (lokalnim), eventualno i neimenovanje pravnog zastupnika, itd.,

E). koliko vremena od zaustavljanja je prošlo bez aktivnosti ili nevažnih aktivnosti protivnika u vezi sa brodom, uključujući i nesudjelovanje u sudskom postupku.

F). situacija u kojima bi mogli nastupiti Javni bilježnici i komisionari.<sup>18</sup>

Prema čl. 40. Ovršnog zakona načelno je dopuštena provedba ovrhe i prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi. To načelo vrijedi za sve ovršne radnje uključujući i prisilno ostvarenje, osim ako samim Ovršnim zakonom nije drugačije određeno ili ako se radi o ovrsi koja je određena na temelju vjerodostojne isprave. U ovom potonjem slučaju ovrha se smije provoditi tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi. Također, kao argument u prilog dopuštenosti ove prodaje može poslužiti i pozivanje na odredbu čl. 288.<sup>19</sup> Ovršnog zakona koja, uređuje prodaju u postupku osiguranja prethodnim mjerama zaplijenjenih pokretnina koje su podložne brzom kvarenju ili ako postoji opasnost od znatnog pada cijene tih stvari. Ovršni zakon se podredno primjenjuje i u pogledu ovrhe i osiguranja na brodu.<sup>20</sup>

<sup>18</sup> Ovršni zakon čl. 269.

<sup>19</sup> OZ. čl. 288.st.1. „Sud će odrediti prodaju zaplijenjenih pokretnina koje su podložne brzom kvarenju ili ako postoji opasnost od znatnog pada cijena tih stvari.“

<sup>20</sup> Arg iz čl. 841., st. 5. Pomorskog zakonika. Ovršni zakon, Narodne novine 57/96, 29/99, 42/00 - Odluka USRH, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05, 67/08. Brod je pokretnina, što je izričito određeno odredbom čl. 208. Pomorskog zakonika. Navedena odredba čl. 40. Ovršnog zakona primjenjuje na sve predmete ovrhe (stvari, prava), dakle i na brodove kao pokretne stvari. Do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, Narodne novine 67/08, o mogućnosti prodaje pokretnina prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi postojala je posebna odredba čl. 140. :

Bivši UKINUTI tekst čl. 140.-

*(1) Prodaja zaplijenjenih stvari može se provesti tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi, osim ako ovršenik ne pristane da se prodaja obavi prije toga, ili ako su u pitanju pokretnine koje su podložne brzom kvarenju, ili ako postoji opasnost od znatnog pada njihove cijene, ili ako ovrhovoditelj daje jamčevinu za štetu koju bi bio dužan naknaditi ovršeniku u slučaju da rješenje o ovrsi ne postane pravomoćno.*

*(2) O prodaji prije pravomoćnosti rješenja i o ovrsi sud odlučuje zaključkom.*

*(3) Između dana pljenidbenog popisa i dana prodaje mora proteći najmanje petnaest dana. (OVAJ JE STAVAK OSTAO) kao st.1.*

*(4) Prodaja se može provesti i prije protoka roka iz st.3. ovog članka iz razloga navedenih u st. 1. ovoga članka.*

Dužnost je stranaka da smanje štetu, pa bi se prema tome moglo smatrati da dužnik ili vjerovnik koji se protivi prodaji „*pendente lite*“, u slučajevima kada je očito da će troškovi za vrijeme postupka i/ili da će se smanjiti vrijednost broda biti nesrazmjerni cijeni prodanog broda i da će se smanjiti iznos koji će se postignuti, postupa nerazumno i protivno načelu da svaka stranka treba smanjiti štetu što vrijedi i u slučaju hipoteke, privilegija, duga itd..

Bilo bi ekonomski opravdano da se uzimaju u obzir i svi ti iznosi, pa da se pod pojmom "znatan pad cijena popisanih stvari" razumije i veličina konačnog iznosa koji će ostati nakon odbitka svega predviđenog u Pomorskom zakoniku u čl. 912., čl. 241., itd. U konačnoj liniji ipak se postupak vodi radi zaštite vjerovnikovih, a tek podredno dužnikovih potraživanja.

Postavlja se pitanje da li ima mogućnosti da se izbjegne odnosno smanji takav rizik. Konkretno, može li se takav objekt prodati i kupovna cijena deponirati kod suda prije nego se vrijednost objekta sasvim smanji ili čak sasvim nestane <sup>21</sup>.

Odredbe zahtijevaju procjenu već kod popisa <sup>22</sup>, a to vrše za plovne objekte posebni stručnjaci, t.zv. "ships' brokers" koji čak objavljuju redovito kupnje i prodaje brodova i njihove cijene, kako u stručnim časopisima <sup>23</sup> tako i na Internetu <sup>24</sup>.

Konačno, ako bi od postignute cijene nešto preostalo za vlasnika dužnika, taj bi iznos bio veći, ako bi troškovi bili manji.

U našoj praksi nisam našao slučaj da bi sud primijenio postupak „*pendente lite*“ niti da bi rješavao kakav prijedlog za taj postupak <sup>25</sup>. I doktrina nije jedinstvena.

Ova ukinuta je odredba, *inter alia*, dopuštala prodaju zaplijenjenih stvari i u slučaju ako se radi o stvarima sklonim brzom kvarenju ili kada postoji opasnost od znatnog pada njihove cijene (ovo posljednje je primjenjivo na brod). Međutim, spomenutim izmjenama iz 2008. godine. izmijenjen je čl. 140, tako da brzo kvarenje odnosno mogući pad cijene više nije izričito navedeni razlog zbog kojeg bi sud odredio provedbu ovrhe i prije pravomoćnosti. Od ranijeg teksta čl 140. ostao je samo jedan stavak koji propisuje da između dana pljenidbenog popisa i dana prodaje mora proći namjane petnaest dana. Ipak, u doktrini se smatra da po prirodi stvari i dalje treba smatrati da je moguća prodaja i prije proteka spomenutog petnaestodnevnog roka upravo u slučajevima kada se radi o mogućnosti brzog kvarenja odnosno pada vrijednosti stvari koja je predmet ovrhe, kao i onda kada ovršenik na to pristane, v. Mihajlo Dika, Ovršni zakon s komentarom, Narodne novine, Zagreb, str. 228. Sa tim se stajalištem u potpunosti slažem.

#### Čl.40.

- (1) Ovrha se provodi i prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi ako za pojedine ovršne radnje ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) (2) Tražbina će se prisilno ostvariti prije pravomoćnosti rješenja o ovrsi, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

<sup>21</sup> Ili eventualno na načine predviđene u ZAKONU O UPISNIKU SUDSKIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH OSIGURANJA TRAZBINA VJEROVNIKA NA POKRETNIM STVARIMA, NN. 121/05. ili Ovršnog zakona. Vidi i Ovršni zakon čl.294.st.(3), iz kojeg slijedi da bi i J.B., mogao, na neki način, biti aktivan.

<sup>22</sup> Ovršni zakon čl. 137.- 139.

<sup>23</sup> Na pr. Fairplay

<sup>24</sup> Na pr. ukucati : „ship brokers“ .

<sup>25</sup> Vidi <http://www.shiparrested.com/ship-arrest-in-croatia-by-miroljub-macesic-macesic-partners.html>

Činjenica je međutim da je bilo nekoliko slučajeva da su zaustavljeni brodovi stajali dugo vremena u luci, da su nastajali ogromni troškovi, da je vrijednost padala i da je konačna postignuta cijena, zbog svega toga, postala praktično minimalna ili nikakva.

## 3 --PLOVNI OBJEKT

### 3.1 --BROD

U Pomorskom zakoniku pojavljuju se i neke poteškoće određivanja pojma „plovni objekt“ prema Pomorskom zakoniku čl.5. st.1. toč. 3. i 4., te eventualno tehnički i plutajući objekti iz toč.12. i 13. kao i odredbe čl.2. st.1. i st. 2. Ostavljam dakle po strani činjenicu da naš pojam „plovni objekt“ tj. „brod“ ne odgovara u stranoj judikaturi i doktrini uvijek pojmu „vessel“ odnosno „ship“. Dalje u tekstu koristim pojam „brod“ uz upravo spomenute rezerve.

### 3.2 -JAHTA

Kada Pomorski zakonik određuje o brodu tada je obuhvaćena i jahta, ali nije brodica ( Pomorski zakonik čl.2.) i čl.5. st.1. toč.15.<sup>26</sup>

#### 3.2.1 STRANA JAHTA

Treba posebno biti pažljiv, kada se radi o objektima/jahtama koje viju stranu zastavu, možda bi bilo bolje reći o „plovnim objektima“, jer ako se objekt tretira kao brodica koja jeste doduše plovni objekt ali nije „brod“ u smislu Pomorskog Zakonika čl.2. i pogotovo čl. 841.st.(3)<sup>27</sup> mogu nastati poteškoće u primjeni. Definicija strane jahte je prema odredbi čl.5.st.1.toč.21. određena :

*„ Strana jahta jest plovni object za sport i razonodu, koji ima stranu državnu pripadnost i koji se takvim smatra prema propisima države čiju državnu pripadnost ima“.*

Osim toga da li se radi o jahti ili brodici treba utvrditi ako je kojom srećom upisano u brodskim dokumentima da je taj objekt baš označen, specficiran kao „jahta“<sup>28</sup> ili proučiti propise države čiju zastavu vije ili dokumente broda. U stvari tu činjenicu bi trebalo utvrditi prilikom prvog ulaska objekta u R. Hrvatsku, od strane Lučke kapetanije.<sup>29</sup>

<sup>26</sup> vidi Ivković, Pomorski privilegiji na brodu, 2007, str. 127-13

<sup>27</sup> „Ovrha i osiguranje na plovnom objektu koji se u smislu odredaba čl.5. ovog Zakonika ne smatra brodom provodi se prema Ovršnom zakonu.“

<sup>28</sup> Vidi Ivković, Konvencija 1952, Svezak I., str. 32-39.; Mnogi strani jezici ne koriste izraz „jahta“.Vidi: Uredba o dolasku i boravku stranih jahti i čamaca ..... NN: 31/92, 34/01 čl.5. U zahtjevu za izdavanje odobrenja i u odobrenju se unose podaci o stranom plovilu, vrsta plovila, itd. U formularu **ODOBRENJE** PIŠE :.....JAHTE ILI ČAMCA.....(NIJE NAZNAČENO DA SE BRIŠE ŠTO NIJE). Čini se dakle da vjerojatno nije jasno vidljivo da li je odobrenje izdano jahti ili čamcu. Intreresanto je da je u Odobrenju predviđena samo kratica „MY“ (za hrvatski valjda „motorna jahta“) i „SY“ u engleskom valjda sailing (na jedra)jahta. Pošto je za čamac (brodicu) nadležan redovni sud, a za jahtu određeni trgovački sud, mogu nastati problemi.

<sup>29</sup> Niz pravnih okolnosti ovisi o tome (sudska nadležnost, zakon (PZ. ili OZ), konvencije) itd.



U toč.21. ne određuje se da se može koristiti za "gospodarsku djelatnost", ali to vjerojatno neće stvarati poteškoća.

### 3.3 --BRODICA

Glede brodice je situacija kompliciranija, jer prema odredbama Pomorskog zakonika na brodice se primjenjuje Ovršni zakon, a ne Pomorski Zakonik pa bi prema tome, čini se, bila lakša primjena Ovršnog zakona, ali u tom slučaju od strane redovnog suda.<sup>30</sup>

Iz Pomorskog zakonika ne proizlazi da bi bilo moguće da postoji hipoteka ili privilegij na brodici.

Ovdje nije mjesto za tu analizu, a zakonske odredbe o brodici nalaze se i u drugim propisima.<sup>31</sup>

### 3.4 --OSTALI PLOVNI OBJEKTI

Obzirom na odredbu Pomorskog Zakonika u čl.5. st.1. toč. 3. i toč.12. te možda toč. 13., mogao bi se pojaviti i neki drugi objekt za primjenu instituta prodaje »*pendente lite*«, jer zapravo, osnov za takovu prodaju nije "plovni objekt" nego "stvar" -"pokretnina", kako to određuje Ovršni zakon na kojeg upućuje Pomorski zakonik u čl. 851.st.5.

---

<sup>30</sup> Pomorski zakonik čl. 841.st. 3.- Ostaje ali, po mom mišljenju, još nejasna situacija sa privilegijem na brodici. Vidi i: PRAVILNIK O BRODICAMA I JAHTAMA, NN.27/05-čl.24.st.5. (odredbe se odnose na OČEVIDNIK) --" „ U listu C uložka knjige brodica (u Pomorskom zakoniku čl.202. koristi se izraz „očevidnik“) upisuju se stvarna prava kojima je brodica ili njezin dio opterećen, te prava stečena na tim pravima, zakup brodice, pravo prvokupa, te druga ograničenja raspolaganja brodicom kojima je podvrgnut vlasnik brodice, zabrane opterećivanja i otuđivanja, te sve zabilježbe za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.“ (NN. 57/06.)

Pravilnik je donesen na temelju čl. 1021. stavak 3. Pomorskog zakonika, koji glasi:

„(3) Uvjete koje mora ispunjavati brodica ili jahta prema stavku 2.toč.1). ovoga članka, te granice plovidbe brodica i jahti propisuje ministar.

Prema Pravilniku o brodicama i jahtama NN 27/05 postoje u očevidniku listovi A,B i C. što ne bi proizlazilo iz Pomorskog zakonika niti takovo volaštenje iz čl. 1021.st.3.

Vidi odluku Vrhovnog suda RH. Grl 397/06-2 od 7. siječnja 2007, u PPP god. 47., br. 162. str. 199, iz koje kao da bi proizlazilo da se brodica mora upisati u upisnik brodova, (ako ima uvjete) i onda se upisuje i hipoteka. Iz odluke proizlazi da sama činjenica da je brodica upisana u upisnik brodova ne dovodi do toga da ona gubi status brodice.

U Pomorskom zakoniku Dio pet, Glava II. Založna prava čl. 219 - 252, jedino mjesto gdje se spominje brodica je čl. 252, kojeg bi trebalo službeno pojasniti, ako se smatra da se na brodici može pojaviti hipoteka (za koju nije u čl.202 - 207, navedeno, kao što navedeno u čl.198.,da postoje stranice A,B,C,) i privilegij. Spomenuti čl. 252, je situiran u naslovu „Privilegij na brodu“ (čl. 241 - 251, u kojem naslovu onda zadnji član, određuje o založnim pravima za brodove, jahte, brodove u gradnji, jahte u gradnji

Svakako ovo nije mjesto za analiziranje problema brodica i stvarnih prava na njima.

<sup>31</sup> Vidi i Ivković, Konvencija 1952. Svezak I., str. 39-42.

## 4 --ZAUSTAVLJANJE

### 4.1 PRIVREMENA MJERA

Zaustavljanje broda stvara mogućnost, a i nadu predlagatelja osiguranja, da će osoba koja je zainteresirana za brod, položiti jamstvo da si oslobodi brod a da predlagatelj dođe do svoje tražbine, kamate, troškove koje bi nastali tokom čekanja broda, sudske troškove itd. i pravomoćnosti odluke o podjeli čistog ostatka prodajne cijene.<sup>32</sup>

Temeljem čl. 960. st.1. Pomorskog zakonika troškove snosi vlasnik broda ili brodar (?). Sud može odrediti da predlagatelj osiguranja položi određeni iznos temeljem odredbe Pomorskog zakonika u čl. 960. st.1. i st.2., čime se može izbjeći eventualna prodaja »*pendente lite*«. <sup>33</sup> Vidi i Ovršni zakon čl. 300-301.

Iznos jamstva je stvar ili dogovora ili odluke suda i ovisi prvenstveno o visini tražbine a osim toga i procjeni koji bi se čisti iznos moglo postići prodajom broda, odbivši razne troškove itd.

#### 4.1.1--OSNOV ZA ZAUSTAVLJANJE

##### 4.1.1.1 --Odredbe – međunarodne i državne

Odredbe o privremenom zaustavljanju se prvenstveno nalaze u Međunarodnoj Konvenciji za izjednačenje nekih pravila o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova, 1952 (dalje Konvencija 1952). R. Hrvatska je vezana odredbama Međunarodne Konvencije o zaustavljanju brodova, 1952 koje je članica <sup>34</sup> dok Pomorski zakonik ima također detaljne odredbe u čl. 951 – 964. <sup>35</sup>

Kada se radi o brodu koji vije stranu zastavu, primjenjuje se Konvencija 1952, sa manjim izuzecima,<sup>36</sup> a eventualno i Konvencija 1999.<sup>37</sup> Mogu doći do primjene i odredbe Pomorskog Zakonika u čl. 951 – 964.<sup>38</sup>, kao i čl. 966 – 969 (970), međutim nadopunjene odredbama Ovršnog zakona čl. 298.- 307.

Primjena instituta „*pendente lite*“ zahtijeva da je već u toku sudski postupak. Najčešće je to u fazi privremene mjere zaustavljanja broda, iako može eventualno biti i prije - čl.860.. <sup>39</sup>

<sup>32</sup> Analiza, eventualno vještačenje vidi i ograničenje odgovornosti.

<sup>33</sup> Vidi i : Međunarodne konvencije o zaustavljanju 1952, 1999.

<sup>34</sup> Vidi Ustav R.Hrvatske čl. 140. Hrvatska nije članica Konvencije iz 1999, pa nije vezana.

<sup>35</sup> Vidi i Pomorski zakonik čl. 951 – 964.

<sup>36</sup> Ivković, Konvencija 1952, Svezak I., str. 7. do str. 32.

<sup>37</sup> Vidi Ivković, Međ. Konvencija, 1999, Piran 2006, str. 7.

<sup>38</sup> U praksi, čini se, da nije sasvim rješeno pitanje da li se u slučaju sukoba odredaba konvencije i Pomorskog Zakonika uvijek primjenjuje odredba čl. 140. Ustava, no ovdje nije mjesto o tome raspravljati.

<sup>39</sup> Pomorski zakonik čl.860.st.1.toč.1).

Stajalište se temelji na činjenici da je zapravo zaustavljanje <sup>40</sup> jedan vrlo bitan moment u životu broda,<sup>41</sup> jer odmah nakon sudskog zaustavljanja brod postaje osiguranje (jamstvo) koje je pod trajnom paskom suda, jer služi za pokriće tražbina koje su dovele do sudskog zaustavljanja, a postupak traje tako dugo dok ne dođe do drugačijeg jamstva ili prodaje broda. Osim toga čitav niz interesa može se pojaviti i slučaju zaustavljenog broda odnosno postupku ovrhe.

U slučajevima privremene mjere radi se o tražbini predlagatelja koji, ali temeljem Pomorskog zakonika <sup>42</sup> mora postati tužitelj određenog postupka za opravdanje privremene mjere po čl. 958. st.2. i eventualno još kasnije ovrhovoditelj po čl. 854. i sl.

Korisno je ponovno naglasiti da temeljem Ovršnog zakona čl. 294. st.3. rješenje o privremenoj mjeri ima učinak rješenja o ovrsi, dakle se odredbe o ovrsi odnose i na slučajeve rješenja o privremenoj mjeri.

## 4.2 --OVRHA

Ako brod nije bio već zaustavljen prije rješenja o ovrsi, sud je dužan čim primi to rješenje ili ga je sam donio, brod odmah zaustaviti temeljem odredbe Pomorskog zakonika čl. 860.st.1.toč.1. Može se dakle smatrati da bi se tada postupak za prodaju „*pendente lite*“ događao odnosno odvijao u periodu kada je brod zaustavljen privremenom mjerom, temeljenom na tom rješenju, a u tijeku ovršnog postupka.

Pomorski Zakonik čl. 860.

*Kad donese, odnosno kad primi rješenje o ovrsi, ovršni sud će bez odgode:*

*odrediti zaustavljanje broda (članak 951.) i u tu svrhu pozvati teritorijalno nadležnu lučku kapetaniju da brodu oduzme upisni list, odnosno brodsku svjedodžbu, popis posade i isprave o sposobnosti broda za plovidbu, a stranom brodu – isprave koje odgovaraju tim hrvatskim ispravama,*

Teško je vjerovati da bi se mogao brod prodati „*pendente lite*“ u razmaku između ulaganja prijedloga za ovrhu i rješenja zaustavljanja po službenoj dužnosti, iako se i to ne može isključiti ukoliko sud posluje uredno. <sup>43</sup>

## 4.3 --PRETHODNA MJERA

Pomorski Zakonik čl.941 - 950. čija je bit zapljena što praktični ima sličan ili isti učinak, barem što se tiče prodaje »*pendente lite*«, kao i privremena mjera iz čl.951 i sl.

Postoje i odredbe u Ovršnom zakonu - Članak 285.st.3.

*»Sud će i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka odbiti prijedlog za osiguranje prethodnom mjerom, odnosno ukinuti određenu prethodnu mjeru i obustaviti postupak ako protivnik osiguranja učini vjerojatnim da opasnost ne postoji ili da je prestala.«<sup>44</sup>*

<sup>40</sup> engleski je zvučnije »arrest«

<sup>41</sup> Brod je tako i tako najčešće »personificiran«!

<sup>42</sup> Pomorski zakonik čl. 958.st.2. i 3.

<sup>43</sup> Odredbe Pomorskog Zakonika o postupku u DIO 9;čl.852-927, je vrlo dugotrajan, pogotovo ako se stranke posluže sa svim pravima koje im pružaju spomenute odredbe.

*Ovršni zakon - Članak 289.st.2. do 4.*

*(2) Vrijeme za koje se prethodna mjera određuje može trajati najduže do proteka petnaest dana nakon nastupanja uvjeta za ovrhu.*

*(3) Ako vrijeme iz stavka 1. ovoga članka protekne prije nego što odluka na osnovi koje je određena prethodna mjera postane ovršna, sud će, na prijedlog predlagatelja osiguranja podnesenoga sudu prije isteka vremena za koje je mjera određena, produžiti to vrijeme uz uvjet da se nisu promijenile okolnosti pod kojima je mjera određena.*

*(4) Rješenje o određivanju prethodne mjere mora biti obrazloženo.*

Pomorski zakonik ima posebne odredbe u pogledu tereta na brodu u čl. 947. koja bi se mogla primjeniti na plovniobjekt.<sup>45</sup>,

Čini se da bi za primjenu prodaje „*pendente lite*“ moglo poslužiti i rješenje o prethodnoj mjeri.

Odredbe, koje upućuju na Ovršni zakon nalaze se u Pomorskom Zakoniku čl.841. st.5.

#### 4.4 --PROCESUALNA SITUACIJA

Kada je poznata adresa protivnika predlagatelja, nema posebih poteškoća, iako se najčešće rješenje suda dostavlja zapovjedniku broda. Napominje se da zapravo nije uvijek jasno tko je osoba ovlaštena na primanje pismena<sup>46</sup>, tj. da li je to zapovjednik na pr. kod chartera "golog broda", pod-zakupa (sub-demise chartera),<sup>47</sup> kod hibridnih time-chartera i sl., kada zapovjednik može biti i imenovan od charterera.

Međutim ima slučajeva kada vlasnik, a možda i zakupoprimalatelj<sup>48</sup> broda jednostavno napusti brod, ne brine se niti za brod, a vrlo često, niti za posadu i tada situacija postaje komplicirana. U tom slučaju pojavljuje se problem suprotne stranke, odnosno zastupnika stranke u postupku.

<sup>44</sup> Argumento a contrario, ako postoji spomenuta opasnost, situacija je zrela i za privremenu mjeru a i za prodaju „*pendente lite*“.

<sup>45</sup> čl. 947. (1) „Sud će odrediti prodaju zaplijenjenog tereta na brodu koji je podložan brzom kvarenju ili postoji opasnost od znatnog pada cijena toga tereta.“

(2) Prodaja zaplijenjenog tereta obaviti će se po odredbama Ovršnog zakona na pokretninama.

(3) Iznos koji se dobije prodajom tereta čuvat će se u sudskom pologu dok se ne obustavi prethodna mjera ili dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, a najduže trideset dana pošto tražbina postane ovršiva. Druge koristi dobivene ostvarenjem tražbine položiti će se u sudski polog, ako je to moguće, ili će se na koji drugi način odrediti njihovo čuvanje do obustave prethodne mjere odnosno dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, ali najduže trideset dana pošto tražbina postane ovršiva.

<sup>46</sup> Praksa je prihvatila da je dostava zapovjedniku broda ispravna dostava.

<sup>47</sup> Vidi Ivković, Terzić, Maćešić: Sudar 2008., str.84,88, fus.263. Probleme legitimacije zakupoprimalatelja i/ili pod-zakupoprimalatelja je komplicirano i skoro ga nije moguće uvijek riješiti bez detaljne nalize ugovora kojeg nije, za vjerovnika, uvijek lahko pribaviti prije pokretanja postupka.

<sup>48</sup> Ili druga osoba koja faktički raspolaže sa brodom.

Odredbama Zakona o parničnom postupku (dalje ZPP), moguće je naći rješenje i to odredbama čl. 84. st.1.toč.4). i 5). o postavljanju privremenog zakonskog zastupnika, <sup>49</sup> gdje su nabrojani uvjeti za imenovanje.

Sud pazi tokom postupka po službenoj dužnosti da stranku zastupa pravilno imenovani zastupnik, jer bez toga uvjeta nastaje apsolutna ništavnost.<sup>50</sup>

U toj fazi postupka može doći do sporazuma stranaka da se brod proda i novac deponira do završetka spora.

#### 4.5 --PRIVREMENI ZAKONSKI ZASTUPNIK

U takovoj situaciji treba posegnuti i za odredbama Zakona o parničnom postupku tj. kako imenovati zastupnika, tako i sa postupanjem korištenja postignutog iznosa.

Odredbom ZPP čl. 85. privremeni zastupnik<sup>51</sup> ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, a zakonski zastupnik temeljem odredbe čl. 81.st.1.: ".....može u ime stranke poduzimati sve radnje u postupku.....". Takav privremeni zakonski zastupnik određuje se u slučajevima kada se to pokazuje neophodnim radi zaštite interesa stranaka, dakle i predlagatelja, da se postupak pravilno vodi i eventualno da se brod proda „*pendente lite*“. Potrebno je da su ispunjeni uvjeti da se postavi privremeni zakonski zastupnik, ako bi imenovanje zakonskog zastupnika vjerojatno dugo trajalo i da bi mogle zbog toga nastati štetne posljedice.

Funkcija privremenog zakonskog zastupnika traje do imenovanja zakonskog zastupnika postavljenog od nadležnog organa (ako takav postoji), odnosno pojave osobe kojoj je postavljen odnosno završetka postupka.

Privremeni zakonski zastupnik može se imenovati i pravnoj osobi.

Samo usput, sud može imenovati i punomoćnika za primanje pismena.<sup>52</sup>

#### 4.6 --IMENOVANA OSOBA --- POMORSKI ZAKONIK ČL. 960.

Osoba koja se brine za brod određena je u Pomorskom Zakoniku u čl. 960. u pogledu finansijskog pokrića. Kod imenovanja takove osobe, sud mora paziti da se radi o stručnoj osobi koja poznaje, katkada delikatne, a možda i u judikaturi i doktrini sporne probleme u vezi sa brigom za brod i kasnijim postupcima.

Pomorski Zakonik ima odredbu o imenovanju osobe (dalje "imenovana osoba") u čl. 861.,<sup>53</sup> koja se odredba nalazi u dijelu o ovrsi, međutim, budući da nema posebnih odredbi o prodaji »*pendente lite*«, treba pabirčiti korisne odnosno adekvatne odredbe i u drugim

<sup>49</sup> toč.4. ako je boravište tuženika nepoznato, a tuženik nema punomoćnika i toč.5. ako se tuženi ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u R. Hrvatskoj nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti. Komentar: ako nije poznata adresa, dostavu je očito nemoguće obaviti. Vidi i ZPP čl.80, 81, čl. 85., 86. i 88.

<sup>50</sup> ZPP čl. 354.st.2.toč.8).

<sup>51</sup> curator ad litem, curator ad actum.

<sup>52</sup> ZPP-čl.14 6 i sl.

<sup>53</sup> Vidi i Pomorski Zakonik čl. 856.st.3.

odredbama kao o prodaji pokretnina predhodnom ovrhom, predhodnim mjerama, privremenim mjerama itd.<sup>54</sup>

Smatra se da »imenovana osoba« nije u posjedu broda nego kao čuvar, a posjed ostaje kod osobe koja ga je imala i prije. Ipak bilo koje djelo protivno naredbi »imenovane osobe«, smatrati će se neizvršavanjem sudske odredbe.

U pogledu izbora vidi u Pomorskom Zakoniku čl. 861.st.2.:

*” Pri odlučivanju hoće li brod povjeriti na čuvanje zapovjedniku broda ili drugoj osobi sud će, vodeći računa o prijedlozima ovrhovoditelja, uzeti u obzir sigurnost broda, troškove čuvanja te druge važne okolnosti”.*

Ovakova slična funkcija može proizlaziti i iz odredbe Konvencije o zaustavljanju, 1952. članak 5. i Pomorskog zakonika čl. 962. (860. st.2.)

#### 4.6.1 MARSHAL

U nekim common-law zemljama, postoji poseban pojam "Marshal". Njegov položaj nije procesualne prirode nego više odgovara pojmu<sup>55</sup> određenom u čl. 861. Pomorskog Zakonika. Ako sud odluči da se imenuje Marshal on u ime suda, ali sa odobrenjem suda, zapravo vodi brigu i sve ostalo što se javlja u vezi sa zaustavljenim brodom.<sup>56</sup>

Dužnosti »imenovane osobe« opisuju se i u nekim se zakonima određuju kao :

*“The Marshal shall, unless the court otherwise orders, take all appropriate steps to retain safe custody of, and to preserve, the ship or property, including:*

*A).removing from the ship, or storing, cargo that is under arrest;*

*B).removing cargo from a ship that is under arrest and storing it;*

*C).removing, storing or disposing of perishable goods that are under arrest or are in a ship that is under arrest; and*

*D).moving the ship that is under arrest.”<sup>57</sup>*

U nekim zemljama gdje postoji pojam Marshal<sup>58</sup>, on se praktički bavi u cijelosti za rješavanje tih problema. Svakako kompetencije Marshala nisu svugdje jednake i kreću se od

<sup>54</sup> Ovršni zakon, Pomorski zakonik, Konvencije, stranu judikaturu i doktrinu.

<sup>55</sup> koji bi se prema dikciji čl. 861. mogao nazvati »povjerenik«.

<sup>56</sup> Obzirom na niz postupaka koji se prepuštaju javnim bilježnicima, nije daleko pomisao, da bi, posebni točno određeni javni bilježnici, u mjestima gdje postoji nadležnost za pomorske sporove i/ili u lukama, mogli vršiti tu funkciju.

<sup>57</sup> Možda bi u eventualnom rješenju o imenovanju »imenovane osobe« bilo korisno navest mutatis mutandis o dužnosti.

<sup>58</sup> U nekim državama zove se Sheriff (na pr. Australija, Novi Zeland, Malezija, itd.).

najmanje kompetencije do praktički skoro kompletnog odlučivanja i rješavanja. Čini se da bi tu ulogu mogao eventualno obavljati kod nas Javni bilježnik.<sup>59</sup>

Marshal u nekim zemljama je stalna službena osoba, koja na pr. u nekim zemljama ima službene funkcije u vezi sa zaustavljanjem broda, tereta i slično.

## 5 --TAKAV MARSHAL (JAVNI BILJEŽNIK – J.P.) BI TREBAO UTVRDITI:

### 5.1 --U SLUČAJU POTRAŽNJE I PREDAJE TERETA

a). Da je osoba koja zahtjeva teret ovlaštena da ga traži i primi odnosno glede broda da ima aktivnu legitimaciju Razmrsiti da li će teret biti ostavljen na brodu, ili iskrčan, tko je ovlaštenik za teret, da li se teret može odmah predati ili ne, tko će platiti iskrcaj, skladište na kopnu, eventualno osiguranje tereta, uništenje opasnog tereta, itd..

b). ishoditi od osoba pod a). odgovarajuću pismenu obavezu da će platiti Marshalu (J.B.). troškove koje je Marshal (J.B.) imao u vezi sa iskrcanim teretom ili će platiti tako zvani avans

c). Na zahtjev predati Marshalu (J.B.) pismenu obavezu u pogledu eventualne obaveze koju bi Marshal (J.B.). mogao pretrpiti u vezi sa iskrcajem i predajom tereta.

d). Da se položi predujam za toškove

e). Ostale zahtjeve koje bi Marshal (J.P.) opravdano zahtjevao i/ili odobrio

f). Glede troškova u vezi sa teretom postavljaju se pitanja: 1. tko će platiti iskrcaj i 2). da li davatelj može naknadno dobiti natrag taj izdatak ?

g).S time u vezi je dakle i pitanje kakav karakter imaju takovi troškovi i u koji red spadaju ? Postavlja se naime pitanje da li je to trošak određen po sudu, pa spada u prvi red, ili spada tek u jedan od drugih redova, na pr. nakon prodaje,<sup>60</sup> Čini se da se mišljenje

<sup>59</sup> Imenovan sa posebnim ovlaštenjima za takove poslove i sa teritorijalnom nadležnošću prema lukama (i/ili lučkim kapetanijama i sl.). Čini se da bi takav J.B., morao polagati specijalni ispit jer je očita potreba poznavanja pomorskog prava što je u ostalom i vidljivo i iz posebne nadležnosti sudova

OVRŠNI Zakon : Način prodaje ;Članak 141.

(2) Javnu dražbu provodi sudski ovršitelj. Sud može zaključkom provedbu dražbe povjeriti javnom bilježniku

(3) Prodaja neposrednom pogodbom obavlja se između kupca, s jedne strane, i sudskoga ovršitelja ili osobe koja obavlja komisione poslove, s druge strane. Sudski ovršitelj pokretnine prodaje, u ime i za račun ovršenika, a osoba koja obavlja komisione poslove u svoje ime, a za račun ovršenika.

U odredbi čl. 143.a. st.2.toč.1. spomenuto je glede smještajnog prostora i za:.....plovila.....".

<sup>60</sup> U The Myrto (1978) Lord Denning je naveo:

kako se postupa sa tim troškovima razlikuju u judikaturi raznih država. Tako se u Americi smatra da pošto se brod nalazi pod zaštitom suda, troškovi spadaju u postignutu cijenu prodanog broda a u Britaniji se smatra da spadaju u prvu grupu kao troškovi koje je platio Marshal.<sup>61</sup>

h). U nekim slučajevima, a radi smanjenja troškova ili iz drugih razloga, kao na pr. tereta (kojeg se može biti treba da bude hladiti, ili teret koji je opasan, i sl.) bolje je da se brod skloni u neku drugu luku, sidrište itd.

U vezi sa raznim situacijama i imenovanjem Marshala i troškovima u predmetu „Martha II“, sud u Australiji donio je na primjer slijedeći vrlo detaljni

## 6 --SUDSKI ZAKLUČAK

### 6.1 --THE COURT NOTES

*The Notice of Motion filed by ABC Container Line N V ("ABC") dated 1 March 1996, the Notice of Motion filed by the Defendant and ABC dated 5 March 1996, the affidavits of John Kenneth Moore and David Michael Pyett filed herein, the report to the Admiralty Marshal of Captain M J Bozier, the affidavit of Robert Springall and the Notice of Motion filed by the Plaintiff dated 5 March 1996.*

#### *THE COURT ORDERS THAT:*

*1--- Subject to paragraph 2 the "Martha II" presently under arrest in Port Jackson, New South Wales be permitted whilst under arrest as soon as practicable to forthwith with all dispatch and without deviation to:-*

*(a) sail to Port Botany;*

*(b) discharge at Port Botany all container cargo and bulk liquid cargo now on board;*

*(c) sail to Port Jackson and proceed directly to a designated lay up berth, buoy or other anchorage and remain there until further order of the Court.*

---

„...in the United States Court of Appeal for the Second Circuit in 1963, The Emilia 1963 AMC 447-9, in which it was held...that when a vessel is in the custody of the law, in custodia legis, for the purpose of sale, the discharge of the cargo is a service furnished under the authority of the court. The cost of discharging should be paid out of the proceeds of sale as an "expense of justice". The Court relied on a decision of the Supreme Court in The Poznan 1927 AMC 72 which is to the same effect. The United States Courts would hold that the costs of discharging the cargo are to be charged against the fund realised by sale. They would, in our Court, be regarded as part of the Marshal's expenses and be a first charge.“

<sup>61</sup> South Africa: Supr...in the United States Court of Appeal for the Second Circuit in 1963, The Emilia 1963 AMC 447-9, in which it was held...that when a vessel is in the custody of the law, in custodia legis, for the purpose of sale, the discharge of the cargo is a service furnished under the authority of the court. The cost of discharging should be paid out of the proceeds of sale as an "expense of justice". The Court relied on a decision of the Supreme Court in The Poznan 1927 AMC 72 which is to the same effect. The United States Courts would hold that the costs of discharging the cargo are to be charged against the fund realised by sale. They would, in our Court, be regarded as part of the Marshal's expenses and be a first charge. National Iranian Oil Company v Banque Paribas (Suisse) SA and Another (265/91) [1993] ZASCA 79; 1993 (4) SA 1 (AD); [1993] 2 All SA 451 (A) (28 May 1993)



2--- Prior to the "Martha II" leaving her present anchorage ABC will pay or cause to be paid to the Admiralty Marshal the sum of AUS \$300,000 ("the Fund").

3--- The Marshal will pay forthwith from the Fund all costs, charges, payments and fees incurred of and incidental to the voyages of the "Martha II" from Port Jackson to Port Botany and from Port Botany to Port Jackson and all movements of the "Martha II" in Port Jackson and Port Botany to the completion of mooring at the designated lay up berth or anchorage in Port Jackson, together with all costs and charges incidental to any discharge of cargo undertaken pursuant to Order 1, including but not limited to all:-

- 1) insurances;
- 2) stevedoring costs;
- 3) pilotage fees;
- 4) port service charges;
- 5) wharfage;
- 6) mooring and unmooring charges;
- 7) unshackling and reshackling charges;
- 8) hire of tugs;
- 9) line boat charges;
- 10) navigation charges;
- 11) crew wages and overtime;
- 12) bunkers consumed;
- 13) watchmen;
- 14) and no such costs, charges, payments or fees incurred will be or will be deemed to be a cost of arrest.

4--- The Plaintiff be permitted to place a representative to remain on board the "Martha II" for the period of all voyages by and movements of the Ship under this order.

5--- The Marshal will, in compliance with Order 1, take on board the "Martha II" such persons as he shall, in his discretion, deem appropriate for the purpose of retaining the safe custody, control and preservation of the Ship from leaving the anchorage in Port Jackson until its return to the designated lay up berth or anchorage in Port Jackson.

(SLIJEDE PROCESUALNE ODREDBE TIPIČNE ZA COMMON LAW)

.....

12--- Costs of and incidental to the application and this order be reserved.<sup>62</sup>

U predmetu *The Myrto* (1978) Lord Denning (u II.st. postupku) odredio je način plaćanja troškova iskrcaja i dodatnih troškova za teret, ali je njegovo stajalište nadopunio Lord Justice Roskill.<sup>63</sup>

Osoba koju bi kod nas imenovao sud očito ne bi imala sva gore spomenuta ovlaštenja odnosno imala bi, po mojem mišljenju pravo na takovu inicijativu, ali bi za neke trebao i suglasnost suda, što bi, zbog gubitka na brzini, moglo imati loše posljedice. Postavlja se pitanje kako tumačiti odnosno primjeniti odredbe ZPP-a o imenovanim zastupnicima

Google.com»Imenovana osoba« nema nikakvih obaveza prema posadi, odnosno ima sa posadom samo odnose koji su bitni da »imenovana osoba« može obavljati svoju dužnost na koju je imenovana.

<sup>62</sup> Citirai zaključak suda može predstavljati bitne elemente za obrazac.

<sup>63</sup> Vidi Dodatak br. 11.

Strana doktrina čak smatra da niti tužba posade protiv broda in rem ne znači da je posada još u radnom odnosu. U slučaju kada se ne može tužiti in rem, situacija je još jasnija, ali ovisi donekle o uglavcima ugovornog radnog odnosa.<sup>64</sup>

Jasno je da »imenovana osoba« može zadržati posadu i plaćati je, ako je to potrebno za ispunjenje dužnosti »imenovane osobe« i jasno, pod uvjetom, da raspolaže sa novcem.

Ukoliko posada ostaje na brodu i traje radni odnos tada se isplatom plaća odnosno dugovanjem plaća, snižava čisti ostatak prodajne cijene odnosno konačna čista vrijednost broda, što može biti, a i jest primarni interes predlagatelja osiguranja.<sup>65</sup>

## 7 --POSTUPAK SUDA NAKON ZAKLJUČKA O PRODAJI »PENDENTE LITE«.

Pojavljuje se problem da li, i ako da, kako i kada bi trebalo postupiti nakon zaključka o prodaji "pendente lite". Kako nema odredaba o tome, postoje odredbe, koje bi se mogle primijeniti u Ovršnom zakonu čl. 141. i sl., zatim u čl. 288, a i odredbe Pomorskog Zakonika u čl. 856. do 866. Dapače i odredbe Pomorskog Zakonika u čl. 947.st.2. i čl. 867. i slijedećih o utvrđivanju vrijednosti, popisa i procjene pripadaka, trebale bi također biti primijenjene.

Ovršni zakon ima odredbe koje bi mogle biti korištene i kod prodaje „pendente lite“ : ( OZ. čl. 133 – 133.a. )

Pojavljaju se nejasnoće također i zbog niže navedenih odredaba i mogućnosti primjene :

Ovršni zakon ima odredbe u čl. 143.(a). i dalje, o javnim komisionarima.

Ovršni zakon u Razdjelu IV., čl. 252.(a) i dalje daje odredbe u vezi sa sudjelovanjem javnih bilježnika u ovrsi.<sup>66</sup>

Pomorski zakon ima odredbe u čl. 908. i sl.

Obzirom na ZAKON O UPISNIKU SUDSKIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH OSIGURANJA TRAŽBINA VJEROVNIKA NA POKRETNIM STVARIMA, NN. 121/05. budući je brod pokretna usklađivanje Pomorskog Zakonika, Ovršnog zakona i upravo spomenutog Zakona o upisniku, zajedničko rješenje ili prijedlog izvan je okvira ovog rada.<sup>67</sup>

<sup>64</sup> Pasivna legitimacija može biti naročito komplicirana u slučaju kada postoji »crewing agent« onog tipa koji ima ugovor sa brodovlasnikom ili demise chartererom o opskrbi broda sa posadom, a ugovor o radnom odnosu i plaćanju posade i sl., sklapa agent sa članovima posade.

<sup>65</sup> Obzirom na poteškoće iz prakse, u vezi sa položajem posade, bilo bi korisno da ili sud ili imenovana osoba, ima pravo odnosno dužnost da utvrdi kakav i koji ugovor o radu postoji za svakog člana posade tj. kakova prava i dužnosti ima posada.

<sup>66</sup> Rješenje o privremenoj mjeri - vidi OZ. čl.294.st.(3).

<sup>67</sup> NN.121/05 - Dio tih poteškoća spomenut je detaljnije u Ivković, : Privilegiji na brodskom teretu, Zbornik, PFZ. 58, (1-2) 661-71 (2008)

Mislim da bi bilo uputno razmisliti o cijelom problemu »*pendente lite*«, a u slučaju uključivanja javnih bilježnika odnosno ostalog, čini se da bi trebalo adaptirati odredbe a svakako odrediti i teritorijalno ograničenje.<sup>68</sup>

I neke druge odredbe mogle bi se povezati i/ili koristiti kod prodaje »*pendente lite*«.

Ističe se da Pomorski Zakonik ima odredbe o prethodnoj ovrsi u čl. 941.

Iako može teret biti veće vrijednosti nego što je brod, Pomorski Zakonik ima odredbe u čl.947., koji je odgovarao Ovršnom zakonu u ukinutom čl. 141. Čini se da nije jasno zašto se za teret dozvoljava nešto što nije navedeno i za brod.

## 8 --U SLUČAJU POTREBE MICANJA ODNOSNO PREMEŠTAJA U DRUGU LUKU.

U praksi se je postavilo i pitanje dozvole promjene mjesta stajanja broda, i pojavljuju se u judikaturi i doktrini mišljenja da se takovo micanje ne bi smjelo dozvoliti ukoliko se time mijenja sudska nadležnost<sup>69</sup> međutim Pomorski Zakonik ne određuje ovu granicu.

U nekim slučajevima premještaj nije bio dozvoljen zbog nesigurnosti veza u predloženoj luci.

-----

### 8.1 --MARTHA II

In The Martha II (Unreported: Federal Court of Australia, Sheppard J, VG70/1996, 6/3/96) the vessel was allowed to move from a buoy in Port Jackson, Sydney to a terminal at Port Botany which was a short distance away and within the operation of the Sydney Ports Authority which administered both ports. This movement was directed by the Court to enable the discharge of some 800 containers at Port Botany so that they could be loaded on to another vessel. The charterer was required to provide cash security covering all the expenses of the Admiralty Marshal to enable this movement to take place (A copy of the Directions appears at the end of this Module in Schedule 2). A further application for the vessel to move from Port Jackson to the Port of Newcastle some 100 nautical miles north of Sydney was refused, and the principle consideration was the security of the vessel.

oo

### 8.2 --THE BAZIAS

In the Bazias (1993) 3 QB 673, the Judge at first instance made Orders allowing the vessel to continue cross channel operations. The matter then came back before Sheen J who varied those Orders prohibiting the movement of the vessel. The matter then went on Appeal (at 679) where the principle was upheld that a vessel under arrest would not be allowed to move out of the jurisdiction.

<sup>68</sup> Vidi na pr. odredbu Ovršnog zakona čl. 279.st.4.

<sup>69</sup> U praksi se postavlja pitanje da li baš na jedan određeni sud ili sudove jedne države, dakle, recimo, sudove koji imaju nadležnost unutar teritorijalnog mora. Vidi Pomorski Zakonik Pomorski Zakonik čl. 862.st.2.

Ooo

### 8.3 --THE IRON SHORTLAND

U predmetu sud je prihvatio prijedlog za daljnje putovanje broda i vršenje komercijalnih operacija jer je bila data garancija vjerodostojne firme, koja firma je na teritoriju istog suda.<sup>70</sup>

oo

## 9 --PUTOVANJE DOK JE BROD POD PRIVREMENOM MJEROM

Nije uzalud brod najčešće „personificiran“, jer brod „živi“ i košta i kada miruje i dok leži u luci ili na sidru i sl. Brod svaki dan stvara troškove.

Sud može u svakom času aktivirati svoje dodatne odredbe.<sup>71</sup>

Ima i vrlo kompliciranih slučajeva, gdje se pojavljuju i problemi nadležnosti. Brod je bio zaustavljen privremenom mjerom u Panami, kao na pr. brod Tropical Reefer, koji je bio nakrcan teretom ulja, a trebao je ploviti u Hamburg. Brod je bio zaustavljen od banke, bio je i čartriran, nije bio plaćen iznos P&I klubu, vozarina nije bila plaćena, u toku pregovora nuđene su različite finansijske transakcije, asignacije vozarine, izvjesna primanja drugih zainteresiranih, ponovno negociranje uvjeta zajma datog od banke, prvotni arrest bio je ukinut na zahtjev predlagateljam koji je odmah tražio novi arrest naznačujući novog protivnika, za kojeg se je utvrdilo da je zapravo promašena pasivna legitimacija ,itd.

Zbog duljine odluke zapletenih događaja, ponuda, odbijanja itd., vidi Dodatak predmet broj 13.<sup>72</sup>

ANTON DURBECK GMBH, Claimant -- DEN NORSKE BANK ASA, Defendant

U judikaturi javljaju se i slučajevi da se nakon privremene mjere (arresta) ne pojavljuje vlasnik broda, ili druga osoba koja ima pravo raspolaganja brodom, te da sud odredi postupak za prodaju „pendente lite“ odnosno procjene vrijednosti broda, imenovanja zastupnika za zaštitu interesa itd.

<sup>70</sup> In The Iron Shortland (1995) 131 ALR 738 the ship was allowed to continue trading as a security for its value was provided by a Company within the Australian jurisdiction.

<sup>71</sup> Judikatura koja je ili može biti korisna:

The Myrto (1978) 1 Lloyds Rep 11;--- The Bazias (1993) 3 QB 673. --- The Iron Shortland (1995) 131 ALR 738.--- Den Norske Bank (Luxembourg) S A v The Ship 'Martha II' (Unreported: Federal Court of Australia, Sheppard J, VG70/1996, 6/3/96).

<sup>72</sup> ANTON DURBECK GMBH, Claimant v DEN NORSKE BANK ASA, Defendant; 2003, Appeal Court, Civil Division.

Judikatura koja je dostupna, bavi se u tom slučaju zapravo sa postupkom *in rem* tako da se eventualno ne može primjenivati usvim slučajevima, dakle u postupku *in personam*.

U niže navedenom predmetu, u postupku se još nije utvrdila visina zahtjeva, kada je već zatražena prodaja „pendente lite“. Osim toga bilo je još nekoliko suparničara.

THE HIGH COURT OF NEW ZEALAND  
 AUCKLAND REGISTRY --- CIV 2006 404 4167---  
 UAB GARANT --- PLAINTIFF  
 AND THE SHIP 'ALEKSANDR KSENEFONTOV'--- DEFENDANT  
 HEARING: 26 FEBRUARY 2008 ---

---

IZVATCI

---

Discussion and Decision

*[19] The principal – indeed almost the only – point in DV Ryboprodukt's favour on the stay application is that its appeal challenges on several fronts the jurisdiction of this Court to arrest (or re-arrest) the Aleksandr Ksenofontov and thus jurisdiction to order her appraisal and sale. It is also of importance that UAB Garant's application for sale, if granted, would not only deprive the owner of its property rights in the vessel but, being a sale pendente lite, would be a sale without full investigation into the claims of the plaintiff, the interveners and the other claimants. Further, given the jurisdictional challenge to the Court's exercise of its Admiralty jurisdiction, the present situation amounts to a "defended case" and thus falls within the following observations of Brandon J in The "Myrto" (at 260):*

*„The question whether an order for the appraisal and sale of a ship under arrest in an action in rem should be made pendente lite arises normally only in a case where there is a default of appearance or defence. In such a case it has been a common practice for the Court to make such an order on the application of the plaintiffs on the ground that, unless such order is made, the security for their claim will be diminished by the continuing costs of maintaining the arrest, to the disadvantage of all those interested in the ship, including, if they have any residual interest, the defendants themselves. Where defendants to an action in rem against a ship appear in the action with the intention of defending it, they almost invariably obtain the release of the ship from arrest by giving bail or providing other security for the claim satisfactory to the plaintiffs. For this reason there appears to be no reported case in which the Court has had to consider in what circumstances it would be right to make an order for appraisal and sale of a ship pendente lite in a defended case.“*

*I accept that the Court should not make an order for the appraisal and sale of a ship pendente lite except for good reason, and this whether the action is defended or not, I accept further that, where the action is defended and the defendants oppose the making of such an order, the Court should examine more critically than it good reason for the making of an order exists or not. I do not accept, however, the contention put forward for the owners, that the circumstance that, unless a sale is ordered, heavy and continuing costs of maintaining the arrest will be incurred over a long period, with consequent substantial diminution in the value of the plaintiffs' security for their claim, cannot, as a matter of law, constitute a good reason for ordering a sale. On the contrary, I am of opinion that it can and often will do so.*

---

Komentar - nastavak

Sud je u principu iz opravdanih razloga odredio da se zastane sa procjenom i postupkom prodaje „pendente lite“ ali je nastao problem u pogledu snažanja troškova koji se gomilaju, čekajući da se završe razni postupci, zainteresiranih stranaka, koji se vodi i kod nekoliko sudova. Međutim odluka je donesena da se mora predati Marchalu određeni iznos, koji Marshal zatraži.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

*[27] The Registrar has issued a notice requiring additional security from the plaintiff. The plaintiff has not complied. The Registrar has sought the Court's assistance under R 795(1) in that regard.*

*[28] There can be no doubt the plaintiff is obliged, pursuant to its indemnity and the Rules, to provide the Registrar with the additional security he requires. Accordingly, an order will be made for the plaintiff to provide additional security to the Registrar in the sum nominated by him within 14 days of delivery of this judgment.*

Ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Komentar - nastavak

Činjenica je da još 2008. godine stajališta suda u Engleskoj, Južnoj Africi, Novom Zelandu itd. nisu jedinstvena u pogledu avansa odnosno naknadnog plaćanja.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

*[29] By reason of the practice in England ... of requiring an undertaking to be given to the marshal, the question of the owners' liability does not arise. If the marshal requires payment he looks to the arresting party's solicitor in terms of the undertaking. In South Africa, as I have found, the sheriff may apply to court for an order entitling him to recover his disbursements and fees from the arresting party on pain of the arrest ceasing to have effect. I know of no case, whether in England or South Africa, in which it has been held that pendente lite and while the vessel is still detained under arrest the owners can be compelled to pay the sheriff's disbursements and fees relating to the preservation of the vessel.*

*[30] Whether New Zealand Courts should follow those observations may, perhaps, be a little doubtful. But the judgment is deserving of considerable respect, particularly in that it discusses the position in South Africa and other jurisdictions under both common law and Roman-Dutch law. This Court is therefore prepared to take it into account and takes the view that, given the jurisdictional challenges earlier discussed and given that, at the end of the day, if the plaintiff is successful, it may succeed in recovering from the owner all the funds it has been required pursuant to its indemnity to lodge with the Registrar, the plaintiff's application for the Court to impose an obligation on the owner to meet the Registrar's unpaid and ongoing costs of arrest as a condition of stay should be dismissed.*

(potpis) Marshal (J.B.)

Iz ovo dijela obrazloženja suca, vidljivo je da se u principu ne očekuje da bi vlasnik trebao platiti troškove šerifa (Marshalala).

Postoje i slučajevi kada je brod u luci, stoji, nije zaustavljen (arrest) i zainteresirana osoba predložila je sudu da imenuje zastupnika ad litem odnosno Marshala (J.B.?) , koji da izvrši procjenu i proda „pendente lite“.

## 9.1 --POTEŠKOĆE I NEJASNOSTI KOD PRODAJE „PENDENTE LITE“.

U slučaju prodaje broda „pendente lite“ pojavljuju se eventualno i problemi pasivne legitimacije u postupku privremene mjere, postupka opravdanja privremene mjere kao i ovrhe. Problem je naime u tome da li prodaja „pendente lite“ ima karakter sudske prodaje kako to zahtijeva na pr. za privilegije odredba Pomorskog Zakonika u ovršnom ili stečajnom postupku. Ističem da je čl. 140. Ovršnog zakona smješten u Glavi XI; „Ovrha na pokretninama“ , pa bi prema tome i prodaja „pendente lite“ predstavljala postupak ovrhe odnosno privremene mjere temeljem odredbe OZ čl. 294.st.3.

Ovršni zakon članak 288. primjenjuje se kod privremenih mjera pa može djelomično nadomjestiti odredbe bivšeg članka 140. jer se u st.2. samo generalno određuje da se prodaja obavlja po odredbama Ovršnog zakona o pokretninama.

## 10 --POSTUPAK ZA PRODAJU I POSTUPAK SA POSTIGNUTOM KUPOVNINOM

Način prodaje i postupka sa kupovninom je određen u Ovršnom zakonu čl. 141-143.<sup>73</sup> kao i u Pomorskom Zakoniku čl. 947.st.2. i 3.

Vidi i Pomorski Zakonik čl. 899. i čl. 908. i sl.

### 10.1 --STVARNA PRAVA

Kod hipoteke i privilegija spominje se »prodaja« u ovršnom ili stečajnom postupku kojom prestaju stvarna prava. Budući da prodaja »pendente lite« ne bi imala izgleda bez prestanka/«čišćenja« od hipoteke i privilegija, treba temeljem odredbe Pomorskog Zakonika čl.841/5. i Ovršnog zakona čl. 307., smatrati prodaju „pendente lite“ kao postupak koji odgovara odredbama Pomorskog Zakonika čl. 236. i 246. <sup>74</sup> o prestanku, jer bez toga prodaja »pendente lite« ne bi bila praktična a možda ne bi imala niti osnova

#### 10.1.1 --HIPOTEKA

Hipoteku je relativno lako dokazati<sup>75</sup>.

#### 10.1.2 --PRIVILEGIJI

Privilegiji su stvarna prava te o njima postoje međunarodne konvencije, zakoni pojedinih država i odredbe Pomorskog zakonika.<sup>76</sup> Problem privilegija se može i mora

<sup>73</sup> i odredbama čl. 143.a. i sl.

<sup>74</sup> U oba slučaja trebalo bi ubaciti još i „.....prodajom pendente lite“

<sup>75</sup> Ostavljam po strani mortgage, vidi Pomorski Zakonik čl.219 i sl.

razmatrati sa više stajališta, prvo, da li je i kada osnov za privremenu mjeru i zatim red prvenstva kod obračuna tj. razdiobe kupovne cijene.

Dokazivanje postojanja privilegije je više nego teško. Sud može doduše ocijeniti postojanje privilegija na temelju navoda i dokaza, kao prejudicijalno pitanje, ali dosta teže.<sup>77</sup> Kod brodova koji viju stranu zastavu, vrlo teško.<sup>78</sup> Postoji mogućnost u nekim pravnim sistemima da se privilegij može upisati u upisnik<sup>79</sup>, ali je vrlo rijetko da bi vjerovnik imao već u času zaustavljanja broda takav dokument, pogotovo ako se radi o stranom upisniku.

Pitanje privilegija je uvijek delikatno, tako da se može i postaviti pitanje nije li u izvjesnim slučajevima uputno već u prijedlogu za privremenu mjeru uključiti i tužbu za opravdanje u kojoj se traži i utvrđenje postojanja privilegija.<sup>80</sup>

Ipak, obzirom na dužnost predlagatelja privremene mjere da povede postupak za opravdanje iste, problem privilegija rješavati će se, u takovom slučaju, u parničnom postupku, a pojavio bi se zapravo, već u tužbi za opravdanje.

Ako se radi o stranom brodu taj se problem djelomično rješava kod odredbe o zaustavljanju broda i kod podjele postignute prodajne cijene „*pendente lite*“.

## 10.2 --PRIVATNI UGOVORNI PRIVILEGIJ

Nesporno je da privilegij nastaje automatski kada je nastao jedan od uvjeta bilo iz Konvencije bilo iz Zakonika.<sup>81</sup>

Postavlja se i pitanje da li je moguće da stranke sklope ugovor u kojem postoji i uglavak da osoba koja ugovara u ime broda (brodovlasnik)<sup>82</sup> dozvoljava da u ugovoru određene tražbine druge ugovorne stranke predstavljaju privilegij na brodu ?

Strana doktrina i judikatura smatra da je to moguće. Tako je u Kanadi u predmetu *Textainer Equipment Managemene BV v. Baltic Shipping Company & Ors*<sup>83</sup> u sporu u kojem se je radilo o “leasing agreementu” kojim su dati u leasing kontejneri koji se ukrcavaju na svim brodovima firme Baltic Shipping, a Baltic Shipping je dao pristanak za privilegij za tražbinu iz leasing-a kontejnera na bilo kojem svojem brodu.

Sudac Mouldon<sup>84</sup> je naveo :

<sup>76</sup> Ivković, Konvencija 1952, Svezak I. str.42-50.

<sup>77</sup> ZPP. čl. 12.

<sup>78</sup> Po Pomorskom zakoniku brodica nema privilegija na brodicu. Ivković, Konvencija 1952, str. 40-42.

<sup>79</sup> Pomorski zakonik čl. 258.st.1., čl. 201; čl.339;čl.347.

<sup>80</sup> Može se ostaviti i za kasnije u tužbi za opravdanje privremene mjere (P.Z.čl.958.) U krajnjoj liniji moglo bi se čak u prijedlog za privremenu mjeru spojiti i prijedlog za prodaju »pendente lite« pa i tužbu za opravdanje. Upis zabilježbe tužbe, spora - ZPP čl. 339

<sup>81</sup> Pomorski zakonik čl.241. i 245. Konvencija 1952 u čl. 1.; Ivković, Konvencija 1952, Priručnik, 2005.

<sup>82</sup> ?? »zakupoprimateelj«

<sup>83</sup> Federal Court of Canada Trial Division. T-1995-94.



*“The scope of Canadian maritime liens is not a closed category. Jurists continue to discover subjects which have been within that scope all along, although it is not easy, without tight reasoning, to have the Court declare such a discovery. But more than that, it must be seen that the present maritime controversy sounds not in public law, but in private law. Generally speaking, if not inevitably, private law “belongs” to the litigants, for in private law any composition of the dispute involves no State interest to be preserved, no matter what the litigants agree to do with and about “their” litigation. Certainly a purely commercial agreement - the lease for use in carrying cargo, in consideration of the payment of agreed rental money - is within the parties’ private making, and the litigation arising out of default of payment is private-law litigation. Thus, whether Baltic be empowered to create and give a recognized maritime law lien on its ships to Textainer in the event of the former’s default in payment, it is apparent that no State interest prevents Baltic from voluntarily giving a lien of its own making and free will to Textainer as part of the consideration for remedy for default of rentals’ payments.”*

Ovo stajalište i ova odluka su toliko komplicirani i puni detalja da prelaze obim ovog rada,<sup>85</sup> međutim očito je da postoji takova mogućnost u Kanadi, a vjerojatno i drugdje.

Mislim dakle da je to principijelno moguće, ali problem može tada biti u redoslijedu između zakonskih (konvencijskih) i ugovornih privilegija, Pomorskih tražbina itd.

Ovaj problem treba spomenuti iako takav privilegij eventualno sud ne bi priznao ako je brod upisan u upisnik u Hrvatskoj ali bi ga vjerojatno morao priznati ako je brod upisan u strani upisnik države koja priznaje ugovorni privilegij.

### 10.3 --POMORSKE TRAŽBINE

I Konvencija 1952 i Pomorski zakonik poznaju pomorske tražbine kao osnov za zaustavljanje.

Konvencija 1952 ne spominje privilegij, a Pomorski zakonik spominje i privilegij i hipoteku u čl. 953.st.2.

Prije svega treba pojmovno razlikovati :

- 1). pomorske tražbine (Pomorski Zakonik čl.951 i sl.)
- 2). privilegij (Pomorski Zakonik čl.241. i sl.).<sup>86</sup>

Ostavljam po strani problem privilegija kod brodica kod kojih kao da postoje privilegiji.<sup>87</sup>

<sup>84</sup> Textainer Equipment Management BV v. Baltic Shipping Co. & Ors. (Unreported: Federal Court of Canada, Trial Division, T-1995-94, F.C. ,29.Agust 1994. : Bron Boveri (aust) Pty. Ltd. v. Baltic Shipping Co. [1989] 1 Lloyds Rep. 518.

<sup>85</sup> Ivković, Međunarodna konvencija za izjednačenje nekih pravila o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova 1952, Piran, 2005,; Ivković, Međunarodna konvencija o zaustavljanju brodova 1999, Piran 2006,; Ivković, Pomorski privilegiji na brodu, Piran 2007;; Ivković, Privremene mjere na brodu (Priručnik), Piran 2006; Ivković, Založno pravo i privremene mjere na brodu, Piran 2003.

<sup>86</sup> Međunarodne konvencije o privilegijima, kada se radi o stranom brodu.

<sup>87</sup> Vidi i: PRAVILNIK O BRODICAMA I JAHTAMA, NN.3/08-čl.24: st.(5) :„ U list C uložka knjige brodica upisuju se stvarna prava kojima je brodica ili njezin dio opterećen, te prava stečena na tim pravima, zakup brodice, pravo prvokupa, te druga ograničenja raspolaganja brodicom kojima je podvrgnut vlasnik brodice,

## 10.4 --PRESTANAK STVARNIH PRAVA

Ovršni zakon čl. 294.st(3):

„Rješenje o određivanju privremene mjere ima učinak rješenja o ovrši.“

Citiranom odredbom mislim da je obuhvaćen i slučaj sa rješenjem kojim je određena privremena mjera možda i prethodna mjera i prodaje „*pendente lite*“ tj. da se brod prodaje pročišćen, bez stvarnog tereta – hipoteke i privilegija<sup>88</sup> itd., dakle da se svi stvarni tereti gase, jer su svi vjerovnici imali mogućnost da se prijave u postupak odnosno fond postignut prodajom »*pendente lite*«.

## 10.5 --PRESTANAK - GAŠENJE HIPOTEKE, MORTGAGE, PRIVILEGIJA, LIENS.

U slučaju da ne postoji prestanak/gašenje, situacija za kupca je nepovoljna. Kod slučaja da se brod prodaje u jednoj državi a upisan je u drugoj, ili je na pr. hipotekarni vjerovnik u trećoj, može doći do nepriznavanja u tim državama.<sup>89</sup>

Pitanje prestanka stvarnih tereta na brodu, treba razmatrati i od strane kupca, obzirom da čak i zakonski određeno gašenje prilikom prodaje „*pendente lite*“ ne mora biti uvijek priznato u nekoj stranoj državi, upisniku, u koji je brod upisan odnosno gdje bi se trebao stvarni teret na brodu brisati. Može se dapače dogoditi da u jednoj trećoj zemlji, čak i brisanje u državi upisa, to brisanje ne bude priznato.

Odredbe Pomorskog zakonika točno određuju i rokove zastare odnosno prestanka stvarnih prava.

## 11 --PODJELA NAPLAĆENOG IZNOSA

Korištenje iznosa koji je postignut prodajom „*pendente lite*“ ovisiti će o prijedlozima stranaka i odluci suda, ovisno o tome da li se je eventualno predlagatelju privremene mjere pridružilo još vjerovnika / tražitelja, od kojih mogu najkompliciraniji biti članovi posade, kako u pogledu njihovih plaća tako i eventualnog finansiranja povratka u mjesta koja su ugovorena ili zakonom određena. Svakako troškovi mogu biti vrlo raznoliki ali se mora uzimati u obzir i iznose, a možda i zastare, pogotovo ako bi se trebalo prosuđivati da li je neka tražbina privilegirana ili nije, obzirom na kratke rokove zastare tražbine kao privilegija, iako sama tražbina ostaje<sup>90</sup> pa može nastati problem redosljeda prvenstva između privilegija i tražbina.

---

zabrane opterećivanja i otuđivanja, te sve zabilježbe za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uloška.

<sup>88</sup> Vidi Pomorski Zakonik čl. 893.st.8. Vidi i predmet: The Cerado (1977) 2 Lloyd's Rep. 243 at 269.; The Gulf Ventuire (1985) 1 Lloyd's Rep. 131; The Emre II (1989) 2 Lloyd's Rep.182..... sale of a ship made pursuant to the order of the court gives the purchaser a title free of all liens and encumbrances« The Cerado (1977) 2 Lloyd's Rep. 243 at 269.; The Gulf Ventuire (1985) 1 Lloyd's Rep. 131; The Emre II (1989) 2 Lloyd's Rep.182.

<sup>89</sup> This lack of a warranty caused problems later on. When the purchaser attempted to discharge the plaintiff's mortgage and register the change of ownership in Panama, the Marshal had to write to the consul of Panama to clear the mortgage.

<sup>90</sup> Pomorski zakonik čl.,. 246 i 247. Vidi i čl. 249.

Doktrina smatra da sud zapravo drži i postupa sa fondom za sve vjerovnike koji se prijave, a u konačnoj liniji i za dužnika. Ovo naročito dolazi do izražaja ako iznos fonda ne pokriva sva potraživanja.<sup>91</sup>

Postoje nekoliko odredbi o postupku sa naplaćenim iznosom postignutim prodajom »pendente lite«.

Sabrani iz doktrine na raznim mjestima principi podjele :

(1) Raspodjela iznosa fonda ili novčanog iznosa (garancije za oslobođenje broda) koji se nalazi kod suda isplaćuje se kako slijedi:

(a) zahtjevi u pogledu troškova i izdataka koji su potrošeni za očuvanje imovine ili u svrhu omogućavanja prodaje kao i u pogledu podjele cijene ostvarene od prodaje;

(b) zahtjevi obzirom na prednosti bazirane na posjedu bilo temeljem prava retencije ili temeljem drugog prava,

(c) zahtjevi koji su nastali jednu godinu prije početka postupka u pogledu slijedećeg :

(i) plaće i ostali iznosi koji pripadaju ili su plativi u pogledu zapovjednika, oficira i drugih članova brodske posade a u vezi sa službom na brodu

(ii) takse lučke, kanalske i druge pomorskih puteva kao i pilotske

(iii) gubitak života, ozlijeda, bez obzira da li su se dogodile na kopnu ili na vodi a direktno su povezane sa korištenjem broda

(iv) gubitak ili šteta na imovini bez obzira da li je nastala na kopnu ili vodi proizašle iz delikta a koje nisu mogle nastati iz ugovora i direktno su povezane sa korištenjem broda

(v) popravak broda ili opskrba robom ili davanje usluga brodu za njegovo korištenje ili održavanje

(vi) spašavanje, odstranjenje podrtine i kontribucija u generalnoj havariji ili žrtvovanju

(d) zahtjevi iz mortgage-a, hipoteke, prava retencije ili drugih zahtjeva u vezi broda izvršenih u skladu sa zakonom zastave broda,

(e) zahtjevi u vezi sa bilo kojim privilegijem a koji je spadaju u bilo koju kategoriju spomenutu u gornjim odredbama

(f) svi ostali zahtjevi.

Ovi podaci nisu kompletni, ali svakako mogu služiti kao putokaz za eventualne druge elemente.

Ovršni zakon --čl.288 (4) :

*“ Iznos koji se dobije prodajom pokretnine ili naplatom tražbine čuvat će se u sudskom odnosno javnobilježničkom pologu dok se ne obustavi prethodna mjera ili dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, a najduže trideset dana*

<sup>91</sup> Halsbuy's Laws of England, 4th.ed.,v.1(1) par.463.; Thomas, Maritime claims.par.418.;Jackson, Enforcement of Maritime claims, par. 418,462. Tetley, Maritime Liens, p.393

*pošto tražbina postane ovršiva. Druge koristi dobivene ostvarenjem tražbine položiti će se u sudski, odnosno javnobilježnički polog, ako je to moguće, ili će se na koji drugi način odrediti njihovo čuvanje do obustave prethodne mjere, odnosno dok predlagatelj osiguranja ne predloži ovrhu, ali najduže trideset dana pošto tražbina postane ovršiva.”*

Vidi i Pomorski Zakonik čl.908., 947.st.(3).

U slučaju da je na pr. pravomoćno određena prodaja dva broda istog vlasnika<sup>92</sup>, postavilo se je pitanje da li će se osnovati jedan ili dva fonda. Smatra se da moraju postojati dva fonda i da je dužnost vjerovnika da izaberu u koji će se fond prijaviti.<sup>93</sup>

U doktrini i judikaturi u Engleskoj pojavljuje se i pojam "surrogate ship"<sup>94</sup>, za kojeg se smatra da ga odredba čl.3. Konvencije 1952, dozvoljava.

Zanimljivo je stajalište suda prema kojem se izraz "brodovlasnik" (owner) treba shvatiti samo za upisanog vlasnika ili se može tumačiti i šire tj. da obučača i "beneficial owner". Problem je bio u tome da je brod "AA" pod privremenom naredbom bio vlasništvo poduzeća "majke" (MMM) (parent company) a predmet spora je bio brod "BB" koji je bio vlasništvo filijale (FFF) (the subsidiary) i trebalo se suditi da li je to sister-ship. Sud je sudio da se vlasnikom smatra samo upisani vlasnik i privremena naredba je ukinuta.

Komentator gornje odluke je dodatno napisao:

*(Note: If the ship that was the subject of the action had been owned by the parent company (MMM- Đ.I.) and the arrested ship had been owned by the subsidiary (FFF- Đ.I.) then, subject to considerations of piercing the corporate veil, the arrest would likely have been valid.)*<sup>95</sup>

Pitanje sister-ship problema treba razmotriti u odredbama u Konvenciji 1952 i Pomorskom Zakoniku čl.954.

## 12 --POSADA

U vezi sa posadom pitanja koja se pojavljuju jesu najčešće:

A).ima li zapovjednik i/ili posada pravo da ostane na brodu ?

<sup>92</sup> Doktrina je razmatrala i pitanje da li je dozvoljeno zaustavljanje dva ili više brodova istog vlasnika u svrhu pokrića naknade, tražbine. Stajalište je da bi stav trebalo uskladiti sa odredbom čl. 3. Konvencije o zaustavljanju brodova 1952, odnosno odredbu Pomorskog Zakonika čl. 954.

<sup>93</sup> Patrick Stevedores No 2 Pty Ltd and Patrick Stevedores No 1 Pty Ltd v MV "Skulptor Konenkov" (Unreported: Federal Court of Australia, Sheppard J, NG495 of 1995, 23/2/96) ; Morelines Maritime Agency Ltd v The Ship "Skulptor Vuchetich" and her Owners (Unreported: Federal Court of Australia, Sheppard J, NG730 of 1995, 23/2/96).

<sup>94</sup> možda se može poistovjetiti sa »sister ship« (?).

<sup>95</sup> Hollandsche Aanneming Maatschappij b.v. v The "Ryan Leet" et.al., (August 21, 1997) No. T-1661-97 (F.C.T.D.). Vidi : Marin, J., Proboj pravne osobnosti, PPP, g.40., (2001), 83-115. , I tamo navedena literature.Vidi i : The Garden City (1982) 2 Lloyd's Rep.382, The Lady Gvendoline,/1965/,1 Lloyd's Rep.335, ; The Marion, /1983/ The Times 24 May (CA). Vidi i Oya Özçayir,o.c.str.358-360.;Jakaša, Sistem IV, str.177.br.307.

B).ima li pravo na plaću?

C).tko određuje posadi zadatke na brodu?

D).da li posada ostaje u radnom odnosu sa brodovlasnikom, zakupoprimalteljem ili eventualno sa osobom koju je odredio sud (Pomorski zakonik čl. 861.st.2. (— dalje u tekstu »imenovana osoba« ). Pri odlučivanju hoće li se objekt dati drugoj osobi zahtijeva se uzeti u obzir sigurnost objekta, te druge važne okolnosti (trošak, cijena, mogućnosti itd.).

E).eventualna druga pitanja, kao na pr.da li je očito da jer radni odnos prestao, a posadu je trebalo izdržavati hranom i sl.

Dosta često posada odbija da se iskrca i da na taj način možda i spriječi »imenovanu osobu« da brod stavi u raspremu, a najčešće je to ako treba brod micati unutar luke ili brod prevesti u neku drugu luku.<sup>96</sup>

U pogledu sticanja privilegija<sup>97</sup> Pomorski Zakonik daje široka prava posadi.

Odbijanje posade da se iskrca, očito predstavlja nepokoravanje odredbi suda i sud bi mogao i morao primijeniti zakonske odredbe. Pošto se radi i o socijalnom problemu, judikatura i u inostranstvu koleba.<sup>98</sup>

Rješenje tog problema može imati velike posljedice na fond ostvaren prodajom „pendente lite“

Judikatura je katkada prihvaćala da je plaćanje posade putem iznosa položenog od strane predlagatelja zapravo sudski trošak pa da time stječe prioritet iz čl. 912.st.2., dakle da dolazi na prvo mjesto i prije od privilegija itd., ali je judikatura zauzimala i protivno stajalište tj. da se ne može smatrati kao sudski trošak.

Ako »imenovana osoba« ne treba posadu i posada neće napustiti brod, unatoč sudskoj odredbi, situacija je teža ali u jednom sporu sudac Hewson je bio rezolutan i odriješito je naveo:

*“One thing I can say and that is that if there is anybody left on board 24 hours from now he will get nothing thereafter. If anyone is on board 24 hours from now, whatever argument may be put forward he will get nothing more out of the fund in this Court. I do not say they will be paid up to 24 hours, but whatever happens this Court will not by any stretch of imagination order payment of anything 24 hours from now. I want that to be made absolutely clear. There has been quite enough nonsense. This Court is here to help, but it is not going to be humbugged.”*<sup>99</sup>

*In view of the plain offer made by their own consul some time ago and in view of the decision made in Court this morning that they will be entitled to repatriation expenses, they have to get out of that ship. Whatever they do after that, they have got to get out of that ship. They will not get any more money out of this Court. They prayed this Court's aid and, having prayed its aid, they must abide by its decision.”*

<sup>96</sup> Pomorski zakonik čl.862.

<sup>97</sup> čl.241.st.1.toč.2. i čl.953.st.1.toč. 10.

<sup>98</sup> Postoji doduše katkada nada da će kupac, novi vlasnik, zadržati posadu, barem privremeno.

<sup>99</sup> Riječnik Filipovć: prijevara, sljeparija, glupost, besmisao, šarlatanstvo, prevariti, natociljati; Webster: slang, to cheat, deceive, hoax, dishonest, trichery, fraud, sham; Oxford: sham, fraud, deception, nonsens.

Nakon protivljenja zastupnika<sup>100</sup> posade sudac je nastavio:

*“Until this ship is sold nobody will get a penny piece, and the ship will not be sold until every mother’s son<sup>101</sup> has gone.”*

Drugim riječima sudac je zaprijetio da se brod neće uopće prodati, pa da prema tome neće niti biti nikakvog novca.

Iz ovih oštih riječi slijedi i stajalište da »imenovana osoba« nema obaveza prema posadi osim ako je obaveza ugovorena.

Ukoliko sud imenuje zapovjednika kao »imenovanu osobu« zapovjednik je odgovoran sudu.

Ako se na brodu nalazi teret situacija se još više komplicira, a pogotovo ako odredišna luka za teret nije luka gdje je brod zaustavljen. Tada može doći kao problem izvršenje putovanja broda u odredišnu luku za vrijeme dok je brod zaustavljen temeljem privremene mjere. To je drugačiji problem o kojem određuje Konvencija 1952 u čl.5.<sup>102</sup>

Poteškoće su prilične za takovo putovanje, a i pozicija »imenovne osobe« je vrlo teška i odgovorna, iako, u krajnjoj liniji, takovu dozvolu mora dati sud.<sup>103</sup>

Zapravo, takovo putovanje je skoro nemoguće, ako na brodu nije ili »imenovana osoba« ili druga osoba koju je odredila/imenovala »imenovana osoba« u suglasnosti sa sudom.

## 13 --NEKI PROBLEMI

Sporovi pomorskog karaktera vrlo se često rješavaju pred arbitražama, koje su poznate po rješavanju pomorskih sporova. Postavlja se pitanje da li na pr. ako i kada je brod zaustavljen privremenom mjerom i kada je dužan odredbom Pomorskog zakonika pokrenuti postupak radi opravdanja privremene mjere da li je moguće da sporazumom stranaka ugovore da će se opravdanje voditi pred arbitražom. Takav sporazum može imati razne osnove, počam od očekivanja da će arbitraža riješiti spor brže i stručnije od suda. Čini se da bi takovo rješenje obzirom na praksu bilo za pozdraviti.

Dodatno, postavlja se i pitanje ako bi arbitraža bila prihvaćena, da li bi arbitri imali pravo da donesu rješenje o prodaji „pendente lite“ ?

U jednom slučaju koji je bio pred arbitražom, zainteresirana stranka obratila se je na sud sa molbom za odluku o prodaji „pendente lite“ i sud je smatrao da iako se spor vodi pred arbitražom, ipak sud ima mogućnost za takovu odluku.<sup>104</sup>

<sup>100</sup> Uključivanje posade u sudski postupak ovisi o odredbama zakona, koji se primjenjuje odnosno uglavcima ugovora o radnom odnosu.

<sup>101</sup>“ ...svaki majčin sin“.. Ovo je vrlo oštar izraz.

<sup>102</sup> Ivković, Konvencija 1952, Piran 2005, Svezak I., str,. 123.- 129. i literatura tamo navedena.

<sup>103</sup> Pitanje je troškova takovog putovanja. Tko ? Možda eventualni kupac broda ? Sudac bi morao imati slobodu određivanja za takove slučajeve koji nisu određeni. Predlagatelj bi morao pripremiti detaljan prijeDlog sudu.

<sup>104</sup> (USA) -- Finally, in 2005, the New York Legislature amended Section 7502(c). It now states that attachment is available “whether or not [the arbitration] is subject to [the Convention].”

## 14 --ZAKLJUČAK

Korištenjem instrumenta i principa prodaje „*pendente lite*“ olakšalo bi se rješavanje nekih mučnih i neugodnih situacija, naročito s obzirom na posadu.

Za primjenu prodaje »*pendente lite*« pomorskih plovnih objekata nema direktnih odredaba u propisima, pa se do primjene mora doći putem odredaba Pomorskog Zakonika, Ovršnog zakona a možda i nekih drugih postojećih zakona..

Očito je da je ukidanjem dijela odredbi Ovršnog zakona čl. 140. pravna situacija manje jasna, pa se ovaj rad može shvatiti kao prijedlog da se o obrađenom problemu prodaje „*pendente lite*“ razmisli, da li da se bilo vrati u Ovršni zakon ili još bolje eventualno uključi kao novost u Pomorski Zakonik, prilikom slijedećih izmjena i dopuna.<sup>105</sup>

---

This appears to be the rule in Connecticut as well.

In *Bahrain Telecommunications Co. v. Discovertel, Inc.*, 476 F. Supp. 2d 176 16 THE ARBITRATOR JULY 2008 (D.Ct. 2007), Judge Kravitz thoroughly reviewed the jurisprudence and the commentaries on this issue and concluded: "Accordingly the Court holds that the Convention does not deprive the Court of jurisdiction to issue *pendente lite* orders, such as a prejudgment attachment, in connection with a pending international arbitration."

<sup>105</sup> Vidi Ivković, PRIVREMENE NAREDBE NA BRODU---IDEJNI NACRT., Piran, 2006., str. 30.; čl.64.